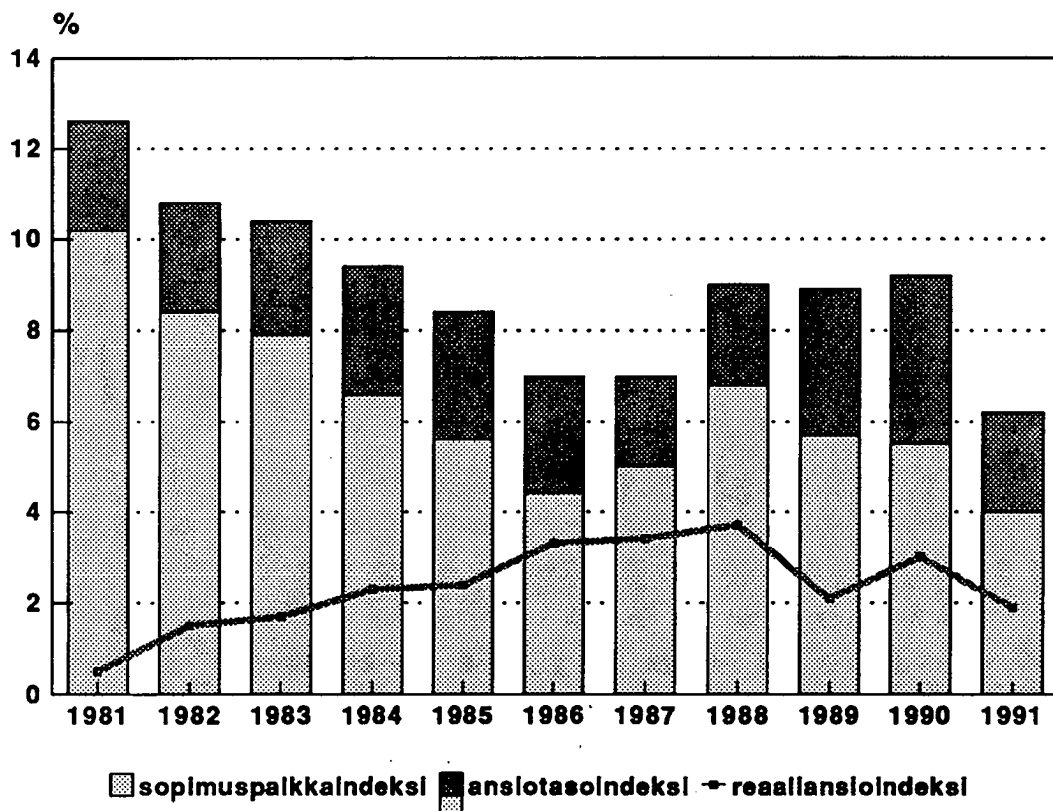

Hinta- ja palkkatiedote

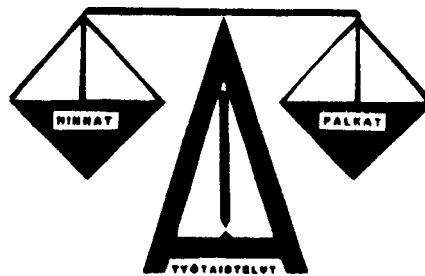
1992:2

13.5.1992

Sopimuspalkkaindeksin, ansiotasoindeksin ja reaaliansioiden vuosimuutokset

Hinta- ja palkkatiedote 1992:2

1980-luvun palkkojen vakaasta reaalikasvusta pysähdystä kohti	3
Palkat	5
Palkansaajien kuukausikeskiansioita 1985-1991	5
Kuukausipalkkaisten palkkaerot kaventuivat kuntasektorilla 1991	6
Kuukausipalkka valtiolla 9941 markkaa	7
Järjestöjen toimihenkilöuuden kausipalkka 12815 markkaa	8
Yksityisten valtionapulaitosten toimihenkilöiden ansio 9590 markkaa	8
Teollisuustyöntekijöiden tuntiansio 48,68 markkaa	9
Rakennusalan työntekijöiden tuntiansio 58,71 markkaa	9
Linja-autonkuljettaja ansaitsee 46,85 markkaa tunnissa	10
Kuntasektorilla tuntiansio 46,70 markkaa	10
Metsurien päiväänsio 424,21 markkaa	11
Maataloustyöntekijän keskituntiansio 36,90 markkaa	11
Hinnat	14
Vuokrapyyntö alenivat	14
Ostoskori pääkaupunkiseudulla kallein	16
Kuorma-autoliikenteen kustannusindeksi 1990=100	17
Hintatasoindeksejä eri maissa	18
Indeksitaulukko	19

Hinta- ja palkkatiedote on Tilastokeskuksen uusi tilastojulkaisu, joka ilmestyy kuusi kertaa vuodessa. Siihen kootaan tuoreimpia tilastotietoja hinnoista, palkoista ja työtaisteluista. Vuosikerta 105 markkaa. Viime vuoden lopun koenumero käsitteli palkkoja ja työvoimakustannuksia eri maissa.

Puhelintilaukset (90) 1734 2011
Telefax (90) 1734 2474

Tämän vuoden ensimmäisessä numerossa esitettiin kansainvälisen hintatutkimuksen tuloksia. Seuraavan numeron teemana on kuntasektorin työvoimakustannukset. Muita aiheita tänä vuonna ovat asuntojen hinnat ja työtaistelut.

1980-luvun palkkojen vakaasta reaalikasvusta pysähdystä kohti

1980-luku oli niin Suomessa kuin kansainvälises-
tikin voimakkaan kasvun vuosikymmen. Maail-
man taloudessa vallitsi poikkeuksellisen pitkä yh-
täjaksoinen nousukausi.

Hintakehitys oli Suomelle edullinen. Öljyn hinta
laski vuosikymmenen puolivälissä ja metsäteolli-
suuden vientihinnat kohosivat tuntuvasti, jolloin
ulkomaankaupan vaihtosuhte parani poikkeuksel-
lisen voimakkaasti.

Vuosikymmenen lopulla avautuneet rahoitus-
markkinat antoivat voimakkaan sysäyksen ta-
loudelle. Näissä olosuhteissa reaali-palkkojen kehi-
tys oli ripeätä. Vuosina 1980-1990 reaali-palkat
kohosivat 26,5 %. Reaali-palkkojen kehitystä
vauhditti inflaation hidastuminen. Sekä nimellis-
palkkojen että kuluttajahintojen nousuvauhti hi-
dastui vuodesta 1980 vuoteen 1986 mutta alkoi
kiihtyä vuosikymmenen loppua kohti.

Koko jaksolla 1980-1990 nimellispalkat kohosi-
vat 142,5%, sopimus-palkat 89,7% ja kuluttajahin-
nat 91,7%. Palkkaliukuma oli 52,8%, mikä on täl-
lä jaksolla toteutuneen ansiokehityksen ja sopi-
mus-palkkojen kehityksen erotus. Vuonna 1991
nimellis-ansioden kasvu hidastui merkittävästi.
Kuluvana vuonna sopimus-korotuksia ei ole tulos-
sa ja ansiotason on valtiovarainministeriössä arvi-
oitu olevan vain noin parisen prosenttia edellis-
vuoden tasoa korkeampi. Näin ollen vuonna 1992
reaali-ansiot alenisivat 1-2 prosenttia.

Yli kolmasosa ansiokehityksestä 80-luvulla on
johtunut sopimus-korotukset ylittävistä palkanko-
rotuksista tai rakennemuutoksista. Siten merkittä-
vä osa ansiotason noususta on sovittu paikallisesti
yli keskitettyjen ratkaisujen kehysten. Pelkillä so-
pimus-korotuksilla reaali-ansiot olisivat alentuneet.
Palkkaliukuma ja rakennemuutokset ovat siten
nostaneet keskiansioden kehityksen kuluttajahin-
tojen nousua nopeammaksi.

Sopimus-palkkaindeksi, Palkansaajien ansiotasoindeksi, Elinkustannusindeksi ja Reaali-ansioindeksi
vuosimuutokset

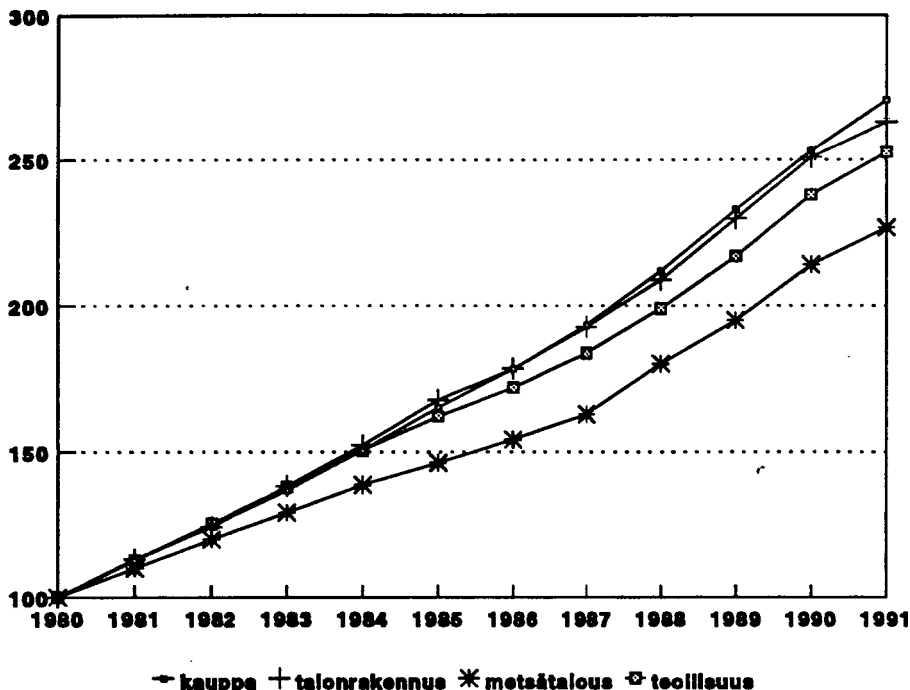
Vuosi	SPI	ATI	EKI	RATI
1981	10,2	12,6	12,0	0,5
1982	8,4	10,8	9,3	1,5
1983	7,9	10,4	8,5	1,7
1984	6,6	9,4	6,9	2,3
1985	5,6	8,4	5,9	2,4
1986	4,4	7,0	3,6	3,3
1987	5,0	7,0	3,6	3,4
1988	6,8	9,0	4,9	3,7
1989	5,7	8,9	6,6	2,1
1990	5,5	9,2	6,0	3,0
1991	4,0	6,2	4,1	1,9

Sopimus-palkkaindeksi = SPI
Ansiotasoindeksi = ATI
Elinkustannusindeksi = EKI
Reaali-ansioindeksi = RATI

Toimialoittain tarkasteltuna kehitys oli nopeinta kaupassa, talonrakennustoiminnassa sekä vakuutus- ja pankkialalla ja hitainta metsätaloudessa sekä kaivos- ja kaivannaistoiminnassa.

Sektoreittain kehitys oli hitainta valtiolla ja nopeinta yksityisellä sektorilla, joiden välinen kehitysero kyseisellä jaksolla oli kuitenkin ainoastaan 3%-yksikköä. Ansiokehitys oli siten hyvin samanlaista eri palkansaajaryhmillä

Toimialoittaiset ansiokehitykset

Ansiotasoindeksissä kansantalouden työpanos on jaettu sektoreittain ja toimialoittain työntekijöihin ja toimihenkilöihin. Näiden (yht.95 kpl) ositteiden yksikköpalkkoja seurataan palkkatilastoilla. Palkansaajien ansiotasoindeksi lasketaan painottamalla yhteen palkansaajaryhmittäiset indeksit palkkasummia vastaavilla osuuksilla.

Palkansaajaryhmien välinen kiinteä painotus eliminoi ko. ryhmien väliset rakennemuutokset. Virallisessa ansiotasoindeksissä ei ole ulotettu yhtenäisiä tai mitään luokituksia sellaisiin muuttujiin kuten ammattiryhmiin, tehtäviin, alueisiin, palkkaustapoihin jne., joten näiden muuttujien väliset ja sisäiset rakennemuutokset pääsevät vaikuttamaan indeksin kehitykseen.

Sopimuspalkkaindeksi on ansiotasoindeksin kanssa rakenteellisesti samanlainen (sopimuskausittain ketjutettu) indeksi, jonka sarjat rakennetaan **sopimusvaikutusten** avulla. Työ- ja virkaehtosopimuksissa sovittujen palkanmuutosten vaikutukset arvioidaan kullekin sopimuskaudelle

edellisen sopimuskauden tuoreimman ansiotilaston rakenteella ja tasosta.

Palkkaratkaisuissa käytetyt korotustekijät ovat seuraavantyyppisiä: Yleiskorotukset, vuorotyölisät, järjestelyvaraerät, matalapalkkaerät, vähimmäispalkat, ansiokehitystakuut ja indeksiehdot. Palkkaratkaisut on useimmiten sisällytetty osittain ohje- tai taulukkopalkkoihin, jolloin ulkopuolelle jäävien korotustekijöiden vaikutukset on arvioitava erikseen.

Liukuma määritellään sopimuskaudella tapahtuneen ansiokehityksen ja työ- ja virkaehtosopimusten palkankorotusvaikutusten prosentuaalisena erotuksena. Palkkaliukuma sisältää yli sovittujen palkkojen maksetun palkan eli ns. varsinaisen liukuman sekä ansiotasoindeksiin vaikuttavat palkansaajaryhmien rakenteellisista tms. muutoksista johtuvat keskiansioiden muutokset (rakennemuutokset).

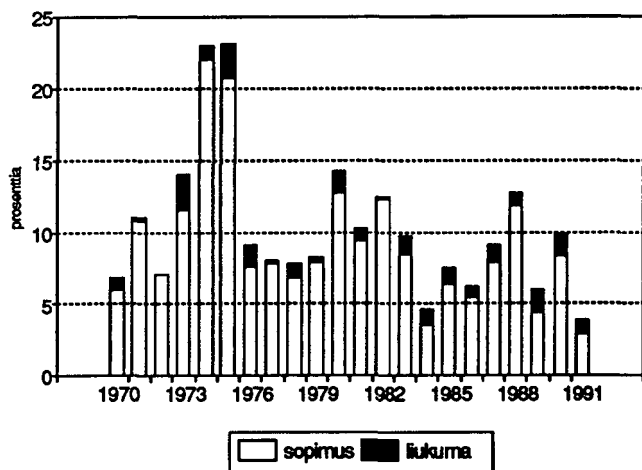
Realiansioindeksi lasketaan jakamalla eli defla-toimalla ansiotasoindeksi kuluttajahintaindeksillä

Julkisen sektorin työ- ja virkaehtosopimukset ovat olleet luonteeltaan minimi- ja maksimisopimuksia. Toteutuneet keskiansioiden nousut ovat voineet ylittää valtion ja kuntasektorin sopimuskorotukset vain lähinnä rakennemuutoksien vaikutuksesta.

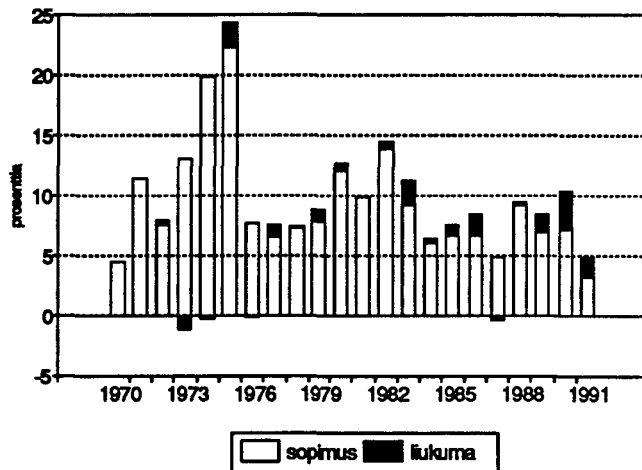
Sen sijaan yksityisellä sektorilla palkkaliukumien ja rakenteellisista muutoksista aiheutuvien keskiansioiden nousujen vaikutus on ollut huomattava. Keskitetyt työehtosopimukset ovat olleet monilla aloilla minimisopimuksia, jotka selittävät ansiotason muutoksesta useina vuosina vain alle puolet.

Sopimuskorotukset ja ansiotason muutos sektoreittain

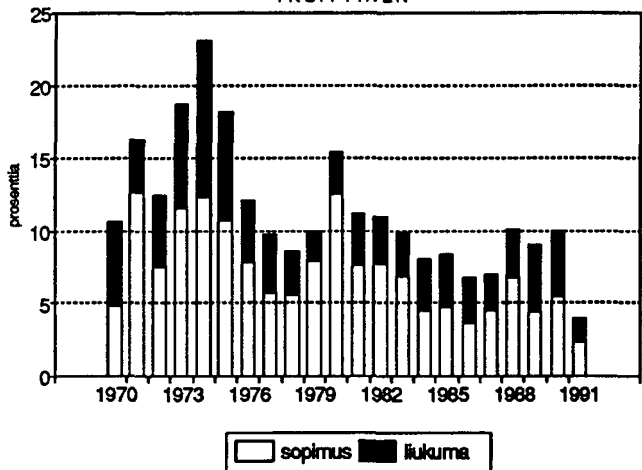
VALTIO

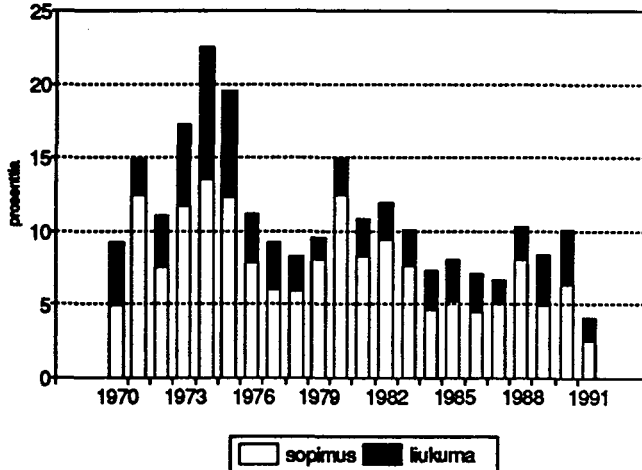
KUNTA

YKSITYINEN

KAIKKI PALKANSAAJAT

Ansiotasoindeksin aineistosta ei palkkaliukuman ja rakennemuutoksien vaikutuksia voida erotella. Niiden yhteisvaikutus lasketasan ansiotasoindeksin muutoksen ja sopimuspalkkaindeksin muutoksen erotuksena. Yksityisellä sektorilla liukuman ja rakennemuutoksen vaikutuksen osuus vuosittaisesta ansiotasoindeksin noususta on vuosina 1986-1991 ollut 34-49%. Valtio- ja kuntasektorilla osuus on ollut 0-19% lukuunottamatta paria viime vuotta, jolloin osuus oli 24-30%.

Toimialoittain liukuman ja rakennemuutosten vaikutusten osuus vaihtelee myös tuntuvasti. Perinteisesti liukumaherkillä aloilla, kuten teollisuudessa ja rakentamisessa osuus on ollut useina vuosina yli 50%. Rakennusalan laman vaikutuksesta rakentaminen - toimialan työntekijöillä osuus laski

vuoden -90 huipputasosta 58%:sta viime vuonna 2%:iin. Toimihenkilöillä ei vastaavaa vaikutusta näy. Vuosien -90 ja -91 lukuihin vaikuttaa työllisyyden väheneminen ja voimakkaat rakennemuutokset.

Oheiseen taulukkoon on otettu mukaan ns. liukumattomista toimialoista (aloista joilla sopimuskoerotukset yleensä muodostavat valtaosan ansioiden noususta) kauppa ja liikenne. Sen sijaan rahoitus -toimialalla liukuman ym osuus on ollut lähes teollisuuden tasolla.

Ansiotasoindeksin muutos edellisestä vuodesta (ATI%) ja liukuman ja rakennemuutoksien vaikutuksen osuus ansiotasoindeksin muutoksesta (LIU%) sektoreittain ja erällä toimialoilla

SEKTORI	1986		1987		1988		1989		1990		1991	
	ATI %	LIU %	ATI %	LIU %	ATI %	LIU %	ATI %	LIU %	ATI %	LIU %	ATI %	LIU %
Valtio	6,6	12	8,5	13	11,3	7	6,7	19	9,0	18	5,5	24
Kunta	7,8	21	5,1	0	7,6	3	8,3	13	9,6	30	7,0	29
Yksityinen	6,7	46	7,3	40	8,8	34	9,5	44	9,1	49	6,3	41
TOIMIALA												
Teollisuus	6,2	53	6,7	51	8,2	40	9,0	48	9,7	53	6,4	47
työntekijät	6,1	54	6,8	51	8,7	41	8,9	44	10,5	51	6,8	44
toimihenkilöt	6,5	54	6,5	49	7,5	40	9,3	55	8,4	56	5,8	52
Rakentaminen	6,6	55	7,7	45	8,6	40	9,6	56	9,1	54	5,1	24
työntekijät	6,1	54	8,1	48	8,7	44	9,5	58	9,5	58	4,4	2
toimihenkilöt	7,7	53	7,0	41	8,5	32	9,9	55	8,2	43	6,4	53
Kauppa	7,2	32	8,5	21	9,8	20	9,8	29	8,6	38	6,4	38
Liikenne	6,3	21	8,2	21	9,6	15	9,2	33	8,8	28	6,4	25
työntekijät	6,0	22	8,5	16	9,4	22	11,1	33	8,6	27	6,8	6
toimihenkilöt	6,5	20	8,1	25	9,7	10	8,0	31	9,0	29	6,1	36
Rahoitus	6,9	36	7,0	40	9,1	25	9,2	41	9,0	43	6,8	47

PALKAT

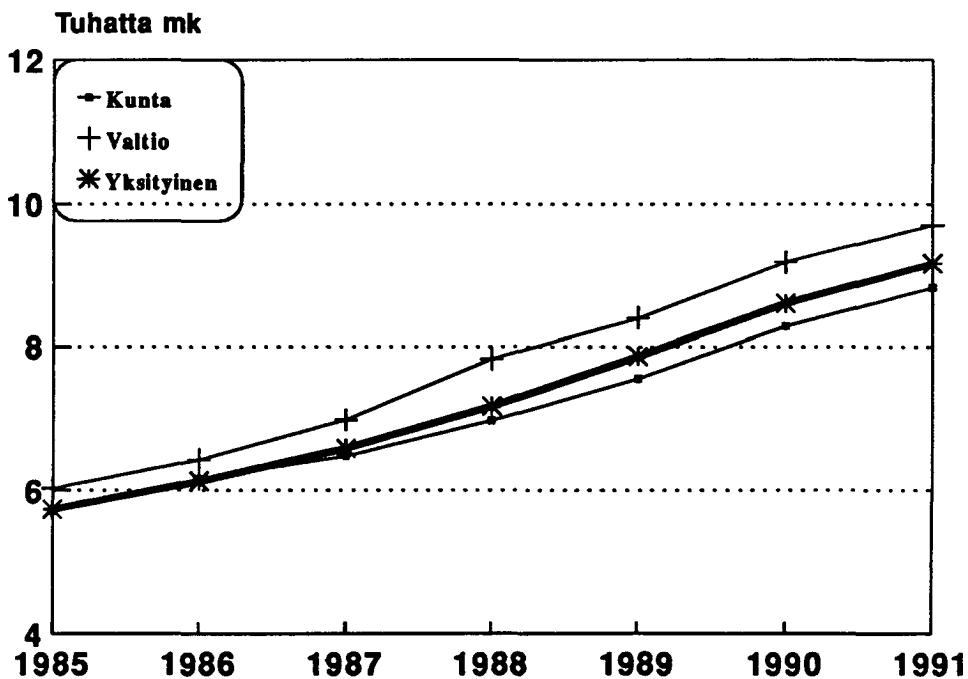
Palkansaajien kuukausikeskiansioita vuosina 1985-1991

Vuosi	1989 mk	1990 mk	1991* mk
Kalkki palkansaajat	7890	8631	9180
miehet	8721	9534	10128
naiset	6951	7613	8143
Kuukausipalkkaiset/toimihenkilöt	8236	8977	9526
miehet	9836	10690	11295
naiset	7134	7797	8306
Tuntipalkkaiset/työntekijät	7117	7831	8291
miehet	7458	8184	8627
naiset	5866	6446	6937

* Ennakkotieto

Ansiotiedot perustuvat palkansaajien ansiotasoindeksiin 1985 = 100, joka mittaa säännöllisen tehdyn työajan ansioiden kehitystä. Tuntipalkat on muunnettu kuukausipalkkoiksi kertomalla luvulla 170.

Palkansaajien kuukausikeskiansioita sektoreittain 1985-1991

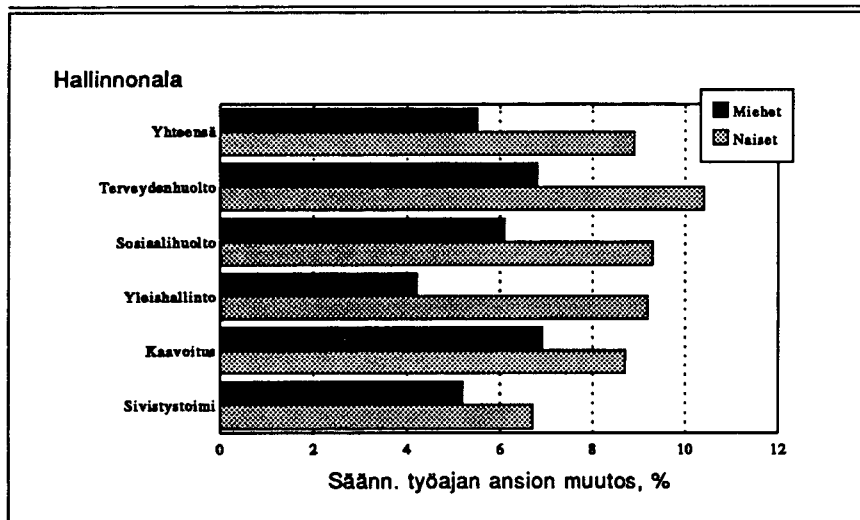

Kuukausipalkkaisten palkkaerot kaventuivat kuntasektorilla 1991

Kuntasektorin naisten säännöllisen työajan keskiansiot nousivat syyskuusta 1990 syyskuuhun 1991 lähes 9 prosenttia 8498 markkaan, mikä on runsaat 3 prosenttiyksikköä enemmän kuin miesten ansion nousu. Keskimäärin ansiot nousivat hie- man yli 8 prosenttia.

Luvuissa näkyvät vuoden 1990 lokakuun ja vuo- den 1991 toukokuun sopimusratkaisut, joissa suunnattiin merkittävä tasa-arvo- ja matalapalkka- erä naisvaltaisille ja keskimääräistä matalapalkka- kaisemmille alueille kuten terveydenhuollon hoi- tohenkilöstön hyväksi.

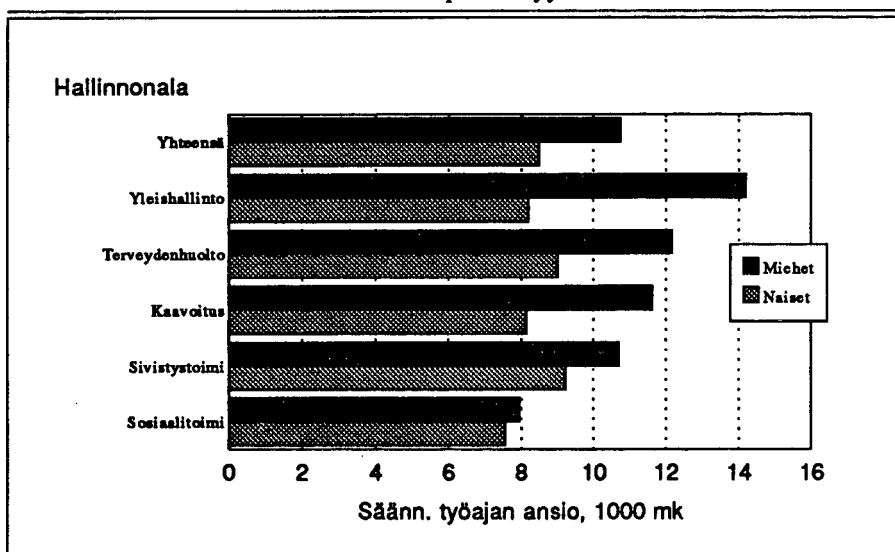
Kuntien kuukausipalkkojen prosenttimuutos syyskuussa 91/90

Miesten palkkatasoon naiset eivät kuitenkaan vie- lä yllä. Miesten säännöllisen työajan keskipalkka oli syyskuussa 1991 10 738 markkaa. Naisten pal- kat jäivät keskimäärin 20 prosenttia tätä alemmik- si.

Suuret palkkaerot johtuvat pääosin miesten ja naisten eriytymisestä eri ammatteihin. Samassa ammattitehtävissä erot ovat sen sijaan melko vä- häisiä. On myös ammatteja, joissa miesten keski- määräinen ansio jää naisten ansioita pienemmäksi.

Kuntien kuukausipalkat syyskuu 1991

Lähde: Kuntien kuukausipalkat 1991, ilmestyy kesäkuussa

Kuukausipalkka valtiolla 9941 markkaa

Valtion kuukausipalkkainen henkilöstö ansaitsi keskimäärin 9 941 markkaa viime vuoden syyskuussa. Miesten ansio oli 10 790 markkaa ja naisten 8 762 markkaa.

Edellisestä vuodesta säännöllisen työntekijän ansio on noussut 6 prosenttia, miehillä 5 prosenttia ja naisilla 7 prosenttia.

Kun ansioihin lasketaan mukaan ylityöt yms. säännöllisen työntekijän ylittävät korvaukset nousi keskimääräinen kokonaisansio miehillä 11 211 markkaan ja naisilla 8 867 markkaan ja yhteensä 10 229 markkaan.

Lomaoikeutta valtion henkilöstöllä on keskimäärin 34 päivää vuodessa ja lomarahen vaikutus kuukausitasolla on 5 prosenttia lisää kokonaisansioon. Säännöllinen viikkotyöaika on noin 36 tuntia viikossa.

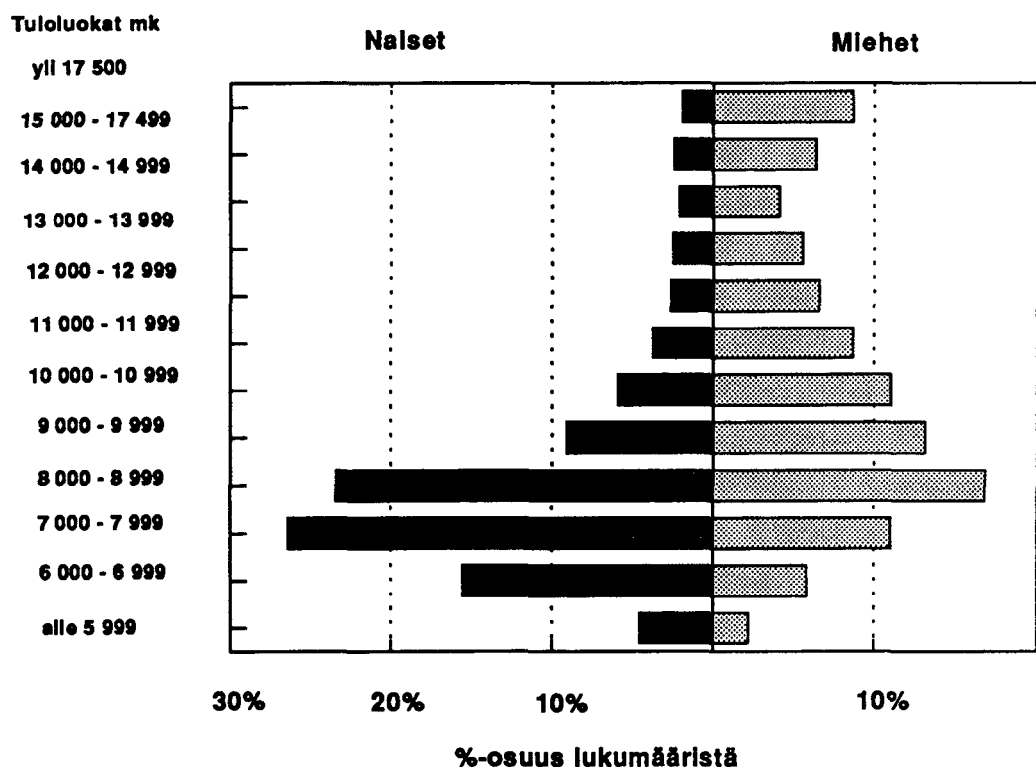
Valtion palveluksessa on kuukausipalkkaisena 195 400 henkilöä, josta noin 28 prosenttia toimii valtion uusimuotoisissa liikelaitoksissa.

Ministeriöissä ja vastaavissa virastoissa toimii 1,7 prosenttia henkilöstöstä. Noin puolet henkilöstöstä toimii keskushallinnon tai keskusvirastojen palveluksessa ja puolet väliasteen tai paikallistason yksiköissä. Lisäksi valtion palveluksessa on noin 11 000 tuntipalkkaista. Miesten osuus henkilöstöstä on 56 prosenttia.

Valtion kuukausipalkkaiset ovat keskimäärin 40-vuotiaita ja valtiota he ovat palvelleet noin 14 vuotta. Joka viides on suorittanut korkeakoulututkinnon ja joka kolmas toimii Uudenmaan läänissä.

Noin 65 prosenttia naisista sijoittui kokonaisansion tuloluokkaan 6 000 - 9 000 markkaa. Miesten sijoittuminen eri tuloluokkiin oli tasaisempaa, noin 61 prosenttia heistä sijoittui tuloluokkaan 6 000 - 12 000 markkaa.

Valtion kuukausipalkkaiset tuloluokittain syyskuussa 1991

Lähde: Valtion kuukausipalkat 1991

Järjestöjen toimihenkilöiden kuukausipalkka 12815 markkaa

Syyskuussa 1991 järjestöjen palveluksessa oli 4995 koko-aikaista ja 307 osa-aikaista kuukausipalkkaista palkansaajaa. Naisia heistä oli noin 59 %. Järjestöjen koko-aikaisten kuukausipalkkaisten toimihenkilöiden ansiot nousivat keskimäärin 8,9 prosenttia

Tiedonantajajoukossa tapahtui muutoksia, jotka oleellisesti vaikuttivat tilaston rakenteeseen ja ansioiden kehitykseen. Kun lasketaan ansioiden kehitys vertaamalla vuoden 1991 aineistoa edellisen vuoden vastaavaan aineistoon, saadaan nousuksi keskimäärin 7,4% miehillä 7,4 ja naisilla 8,0 %.

Järjestöjen toimihenkilöiden kuukausiansiot toimialan mukaan syyskuussa 1991

Toimiala	Lukumäärä Yhteensä	Naisten %	Säännöllisen työajan ansio		
			Miehet	Naiset	Yhteensä
Vakuutus toiminta	70	61	18245	9836	13080
Tutkimustoiminta	34	47	16975	10639	13994
Sosiaalihuolto	68	69	15157	10201	11732
Elinkeino- ja ammattijärjestöt	3704	60	17818	10975	13728
Aatt. ja sivist.toim.	868	54	10711	8212	9372
Kultt. ja virk.palvelu	251	54	13754	9207	11308
Toimialat yhteensä	4995	58	16182	10422	12815

Yksityisten valtionapulaitosten toimihenkilöiden ansio 9590 markkaa

Syyskuussa 1991 oli yksityisten valtionapulaitosten palveluksessa 23518 koko-aikaista kuukausipalkkaista palkansaajaa, joista naisia 69%. Sivutoimisia ja osa-aikaisia oli 4054, sekä osittaisella hoitovapaalla ja osa-aika-eläkkeellä 2035.

Koko-aikaisten kuukausipalkkaisten toimihenkilöiden ansiot nousivat keskimäärin 6,9%, miesten 6,4 ja naisten 7,8%.

Lähde: Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen toimihenkilöiden kuukausipalkat 1991. Ilmestyy kesäkuussa.

Yksityisten valtionapulaitosten toimihenkilöiden kuukausiansiot syyskuussa 1991 laitoslajin mukaan.

Laitoslaji	Lukumäärä Yhteensä	Naisten %	Säännöllisen työajan ansio		
			Miehet	Naiset	Yhteensä
Terveystoiminta	1567	77	13696	9564	10495
Sosiaalitoimi	7050	84	10340	8419	8735
Sivistystoimi	8719	65	11781	9587	10344
Neuvontajärjestöt	4756	50	10078	7814	8939
Teknill. ja kaupall. tutkimusta harjoittavat järjestöt ja yhteisöt	68	65	14333	9556	11242
Teoll. ja viennin edistäminen	256	63	17252	9803	12567
Kansainvälinen yhteistyö	153	75	11436	8846	9506
Lomanvieton edistäminen	192	83	11866	8368	8969
Työttömyyskassat	409	84	14335	9394	10167
Muut laitokset	348	60	11578	8935	9991
Kaikki valtionapulaitokset	23518	69	11188	8872	9590

Teollisuustyöntekijöiden tuntiansio 48,68 markkaa

Teollisuustyöntekijöiden keskimääräinen säännöllisen työajan tuntiansio oli 48,68 markkaa viime vuoden loka-joulukuussa. Ansio oli noussut 2,22 markkaa edellisestä vuodesta ja oli 1,9 prosenttia korkeampi kuin edellisellä neljänneksellä. Miesten tuntipalkka oli 51,34 ja naisten 41,52 markkaa. Ansiot ovat tehdyn työajan tuntiansioita, joissa ei ole mukana pakkolomien tms. aiheuttamia muutoksia.

Lähes kaikilla teollisuuden aloilla 45-49 vuotiaiden tuntiansio oli korkeimmillaa, miehillä 53,03 ja naisilla 42,22 markkaa.

Suurimman teollisuusalan metallituote- ja kulku-neuvoteollisuuden ansio oli 50,16 mk ja nousu vuodessa 3,4 prosenttia. Paperiteollisuudessa ansio oli 51,77 mk ja nousu vastaavasti 4,8 prosenttia.

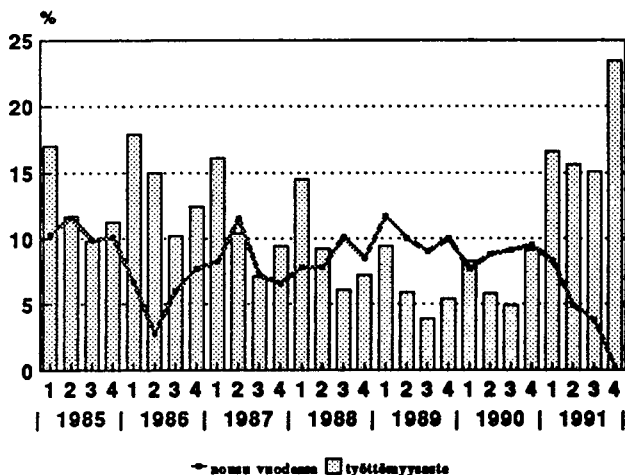
Teollisuustyöntekijöiden tuntiansiot ja ansioiden muutokset neljänneksellä 1991

Toimiala	Tuntiansio			Muutos %	
	Miehet	Naiset	Yhteensä	3.nelj.1991	4.nelj. 1990
Metallituote- ja kulkuneuvo	52,49	42,75	50,16	2,2	3,4
Paperi	52,97	46,37	51,77	2,8	4,8
Kemian	49,35	40,31	46,72	3,0	4,1
Puutavara	46,28	42,37	45,41	2,4	4,7
Tekstiili, vaatetus nahka ja kenkä	43,10	35,95	37,43	0,5	6,3
Graafinen	52,41	45,13	49,51	0,6	3,0
Lasi, savi ja kivi	50,06	40,38	48,34	1,9	2,1
Metallien perus	55,65	49,01	54,87	2,7	4,7
Voimalaitokset	52,44	41,06	51,70	4,3	6,3
Huonekalu	43,79	39,45	42,47	1,8	5,1
Koko teollisuus	51,34	41,52	48,68	1,9	4,4

Lähde: Teollisuustyöntekijöiden palkat 4. neljännes 1991

Rakennusalan työntekijöiden tuntiansio 58,71 markkaa

Rakennusalan työntekijät
Ansioiden vuosinousut ja työttömyysaste

Yksityisen sektorin työntekijöiden ansio oli 58,71. Nousu edellisestä vuodesta 0,3 %. Kaikilla työntekijöillä ansiotasoindeksin mukaan vastaava nousu oli 3,7 %. Edellisestä neljänneksestä ansiot nousivat 0,8 prosenttia. Kokonaistuntipalkka, jossa on mukana yli- sunnuntaityökorvaukset, oli rakennusalalla 59,41 markkaa.

Sopimusala	Säänn. työajan tuntiansio			Vuosi- muutos %
	miehet	naiset	yht.	
Talonrakennus	59,15	42,91	58,31	-0,7
Sähköasennus	65,75	45,59	65,62	3,9
Maa- javesir.	49,87	37,54	49,76	0,6
Putkiasennus	63,46	48,83	63,37	1,9
Maalausala	62,85	47,93	61,90	2,8

Lähde: Rakennusalan työntekijät, 4. neljännes 1991

Linja-autonkuljettajan tuntiansio 46,85 markkaa

Autoliikenteen tuntiansio oli 46,89 markkaa. Ansio nousi edellisestä neljänneksestä 1,0% ja vuodessa 5,3 %. Miehet ansaitsivat autoliikenteessä 47,08 ja naiset 42,14 markkaa. Suurin ammattiryhmä oli linja-autonkuljettajat lähes 8 000 työntekijää ja heidän tuntiansio oli 46,85 markkaa. Mieslinja-autonkuljettaja ansaitsi 46,93 ja naislinja-autonkuljettaja 45,21 markkaa tunnissa.

Ahtaustyöntekijöiden ansio oli 56,98 markkaa, joka nousi edellisestä vuodesta 5,6% mutta laski edellisestä neljänneksestä 9,9%.

Liikenteen säännöllisen työntekijän tuntiansio 4. neljänneksellä 1991		
	Tuntiansio	Muutos %
Ahtaustyöntekijät	56,98	5,6
Huoltokorjaamotyöntekijä vaativat työt	49,51	4,5
Erikoisautonkuljettaja	49,05	5,5
Täysperävaunukuljettaja	48,85	4,7
Linja-autonkuljettajat	46,85	7,0
Henkilöautonkuljettaja	46,06	4,6
Kuorma-autonkuljettaja	44,49	4,6

Lähde: Liikenteen työntekijät: autoliikenne ja ahtaus 1991, 4. neljännes

Kuntasektorin tuntipalkat

Kuntasektorin työsopimussuhteisten tuntipalkkaisten työntekijöiden säännöllinen keskituntiansio työaikalisineen oli marraskuussa 1991, 46,70 markkaa. Ansio nousi edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta 1,5 prosenttia. Miesten ansio oli 47,27 ja naisten 42,18 markkaa.

Tiedustelussa oli mukana lähes 30000 palkansaa- jaa, joista alle 12 prosenttia oli naisia.

Kolmannes tuntipalkkaisista työskenteli maa- ja vesirakennustoiminnassa ja heidän ansionsa oli 45,55 markkaa.

toimiala	lkm	tunti- ansio	vuosi- muutos %
Energ. ja vesih.	4412	51,49	2,4
Talonrakennus	2879	46,13	2,4
Maa- ja vesirak.	9957	45,55	1,5
Tekniset palvelut	4139	43,56	1,0

ammatti	tunti- ansio	vuosi- muutos %
Kirvesmies	51,35	2,4
Puisto- ja puutarhatyönt.	36,24	0,6
Sähköasentaja vanhempi	55,47	2,4
Putkiasentaja vanhempi	53,04	2,5
Seka- ja aputyöntekijä	36,47	-2,2
Siivous- ja puhd.työntek.	41,37	4,0

Lähde: Kuntasektorin tuntipalkat 1991, 4. neljännes

Metsurin päiväpalkka 424,21 markkaa

Vuoden 1991 viimeisellä neljänneksellä oli metsätyöntekijöiden päiväkeskiansio puutavaran valmistuksessa, urakkatyössä 424,21 markkaa. Palkkaan sisältyy työväliseen osuus. Ansio oli 6,1 prosenttia korkeampi kuin vuotta aiemmin.

Vuosiansio 91 120 markkaa

Vuonna 1991 oli metsäpalkkatilastossa tietoja noin 17 500 metsätyöntekijästä. Vuosiansiotilastoa varten on poimittu ne työntekijät, jotka ovat tehneet vähintään 200 työpäivää vuodessa. Vuonna 1991 heitä oli 955. Vastaava luku edellisestä vuonna oli 2109.

Keskimääräinen kokonaisvuosiansio vuonna 1991 oli 91 120 markkaa. Siihen sisältyvien muiden kuin tehdyn työajan ansioiden osuus oli

17 639 markkaa eli 19,4 prosenttia. Kokonaisansio nousi edellisestä vuodesta 9,8 ja tehdyn työajan ansio 10,2 prosenttia, ollen 73 481 markkaa.

Metsätyöntekijöiden määrä on 80-luvun loppupuolella vähentynyt jatkuvasti. Tilastokeskuksen metsäpalkkatilaston mukaan vuoden 1991 4. neljänneksellä oli puutavaran valmistuksessa 6 833 metsuria, mikä on noin 35 prosenttia vähemmän kuin vuonna 1989.

Ikäryhmittäin tarkasteltaessa korkein vuosiansio oli 45-49 vuotiailla 95 700 markkaa. Ansiot laskivat sekä nuorempiin että vanhempiin ikäryhmiin mentäessä. 20-24 vuotiailla ansio oli 82 269 ja yli 60-vuotiailla 79 425 markkaa.

Vuosityöntekijöistä 48,3 prosenttia oli valtion ja 40 prosenttia Metsäteollisuuden Työnantajaliiton (MTA) jäsenyritysten palveluksessa. Muiden työnantajien osuus oli 11,7 prosenttia

Metsätyöntekijöiden vuosiansioiden kehitys vuodesta 1985 alkaen				
Vuosi	Tehdyn työajan ansio	Muutos edell. vuodesta %	Kokonaisansio	Muutos edell. vuodesta %
1985	48 139	..	60 299	..
1986	50 250	4,4	62 509	3,7
1987	52 603	4,7	66 564	6,5
1988	56 595	7,6	72 100	8,3
1989	63 117	11,5	81 045	12,4
1990	66 688	5,7	83 005	2,4
1991	73 481	10,2	91 120	9,8

Lähde: Metsätyöntekijöiden palkat 4. neljännes 1991 ja Metsätyöntekijöiden vuosiansiot 1991

Maataloustyöntekijöiden keskituntiansio 36,90 markkaa

Maataloustyöntekijöiden keskituntiansio oli vuoden 1991 loka-joulukuussa 36,90 markkaa. Vuosimuutos oli 3,9 prosenttia. Edelliseen neljännekseen verrattuna ansio nousi 2,4 prosenttia. Miesten ansio oli 37,98 ja naisten 32,74 markkaa.

Edelliseen neljännekseen verrattuna ansio nousi 2,4 prosenttia. Miesten ansio oli 37,98 ja naisten 32,74 markkaa eli 86,2 prosenttia miesten ansiosta.

HINNAT

Vuokrapyyntöt alenivat

Vuokrapyyntöt ovat laskeneet pääkaupunkiseudulla viime vuoden elokuusta helmikuun loppuun verrattuna noin viisi prosenttia. Esimerkiksi viime elokuussa Helsingissä pyydettiin vuokralle tarjottavasta kerrostaloyksiöstä vuokraa keskimäärin 81 mk neliöltä kuukaudessa. Helmi-maaliskuun vaihteessa vastaavat pyyntöt olivat 73 mk neliöltä (ks. kuva).

Vuokra-asuntojen tarjonta on yleensä lisääntynyt ja mukaan on tullut myös jonkin verran uusia asuntoja. Joissakin tapauksissa vuokralaiselle tarjotaan vuokraan kuuluvia lisäetuksia, esim. auto-paikka ja puhelin. Hyvistä vuokralaisista kilpaileminen on tänä keväänä nähty uutuus. Pari vuotta sitten oli juttuja, miten jotkut vuokranantajat yrittivät vaatia vuokralaisilta vuokran lisäksi epämääräisiä lisäpalveluja. Vuokrasäännöstelyn osittaisen vapautumisen jälkeen vuokrataan-ilmoitukset ovat lisääntyneet ainakin suurimpien kaupunkien lehdistä.

Nyt ei ole paljon väliä vuokrataanko asunto päävuokralaiselle tai työsuhdeasunnoksi. Muutenkin työsuhdeasuntojen kysyntä on vähäistä. Vuokravälittäjien mukaan näistä vuokrapyyntöistä voidaan myös neuvotella, eivätkä toteutuneet vuokrat välttämättä vastaa pyyntöjä.

Vuokrasäännöstelyn vapauttamisen vaikutuksista toteutuneisiin vuokriin ja vuokratason on nyt muutaman kuukauden kuluttua vaikea saada mitään tarkkaa tietoa. Voidaan kuitenkin olettaa, että jos keskimääräistä tasoa kalliimpia asuntoja tulee paljon vuokralle, niin myös yleinen vuokrataso nousee. Lisäksi keväällä on tullut voimaan normaalit vuokrankorotukset.

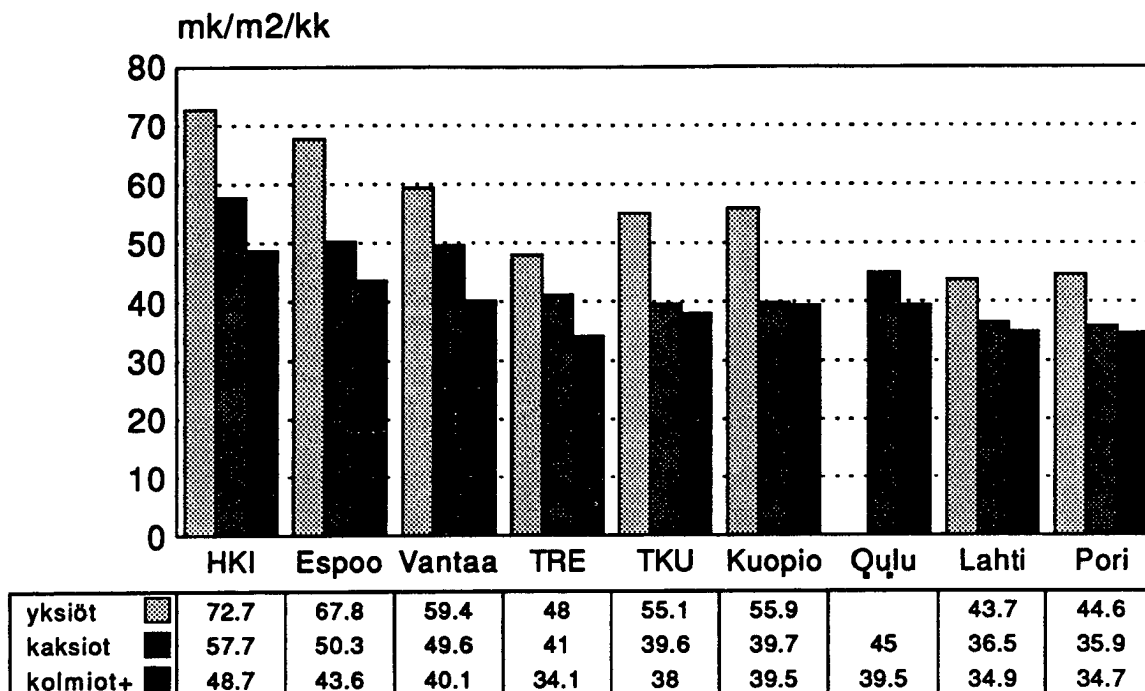
Ennen vuokrasääntelyn purkua olisi taulukkosuosituksen mukaan pitänyt pyytää kaupungin ydinkeskustassa sijaitsevasta vanhasta asunnosta

vähemmän vuokraa, kuin kymmenien kilometrien etäisyydellä olevasta 70-luvun lähiöasunnosta. Taulukoita ei paljoa luettu, jos vuokralainen halusi muuttaa keskustaan ja hänellä oli varaa maksaa pyydetty "ylivuokra". Mutta myöskään näitä asuntoja ei ollut paljoa tarjolla, koska rehellinen vuokranantaja ei halunnut syyllistyä laittomuuksiin. Vuokralalla asuminen on vanhojen vuokrasopimusten asunnoissa suhteellisen edullista, esim. Helsingin yksiöiden keskivuokra oli viime vuoden huhtikuussa vanhoissa vuokrasopimuksissa 36.90 mk neliö kuukaudessa (Vuokratilasto 1991). Tämän kevään tiedot valmistuvat ennen Juhannusta.

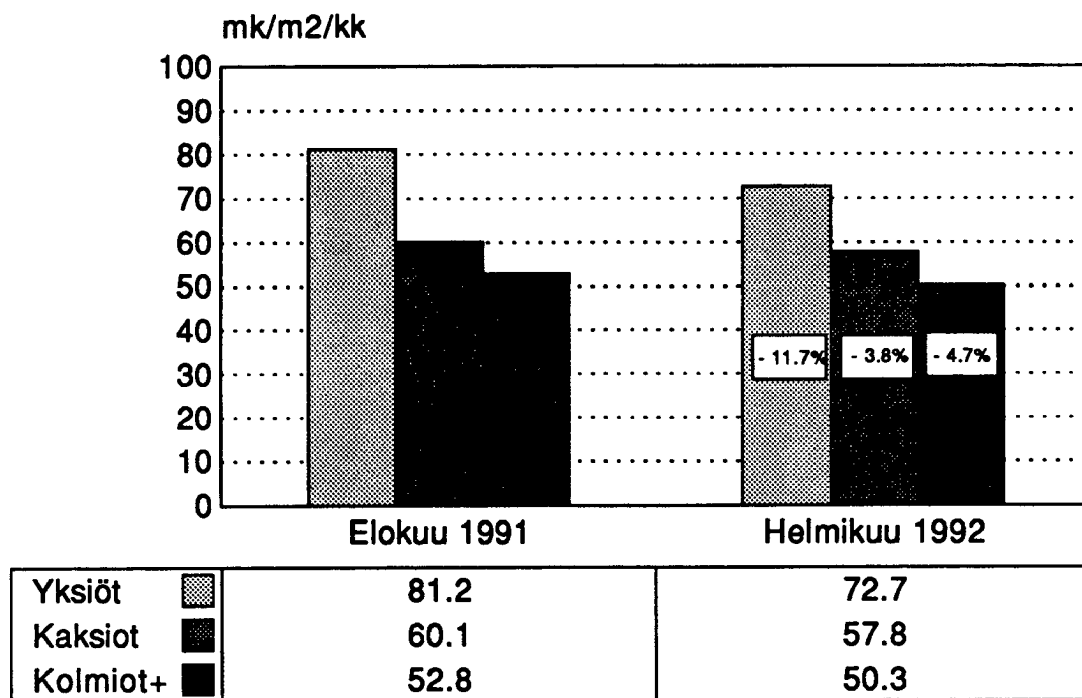
Vuokralle tarjoajat kokeilevat, mitä vuokralaiset pystyvät maksamaan vapailla markkinoilla. Huonompien asuntojen vuokraajat joutuvat pudottamaan vuokrapyyntöjään, jos parempia asuntoja saa samaan hintaan. Tampereella, Lahdessa ja Porissa on nyt mahdollista vuokrata yksiö vapailta markkinoilla alle 1 500 mk:lla kuukaudessa. Kaksioista pyydetään vuokraa noin 2 000 mk. Asunnon sijainti, koko ja kunto vaikuttavat tietysti vuokrapyyntöihin. Pääkaupunkiseudulla pyydetään vuokraa 30 neliön yksiöstä saman verran, kuin muualla maassa 50 neliön kaksioista. Vuokra-asuntoja on enemmän tarjolla, mutta usein vuokrasopimukset tehdään vain lyhyeksi ajaksi.

Tiedot ovat Tilastokeskuksen tekemästä kyselystä, joka lähetettiin suurimmissa lehdissä vuokra-asunnoista ilmoitteleville 55:lle yritykselle. Lisäksi lehdistä koottiin kyselyviikolla (vk. 9), yksittäiset vuokralle tarjotut asunnot. Kyselyyn vastasi 21 yritystä ja yhteensä tilastoon saatiin 904 vuokralle tarjottavaa asuntoa.

Vuokrapyynöt huoneluvun mukaan Helmikuu 1992

HKI kerrostalot huoneluvun mukaan

Ostoskori pääkaupunkiseudulla kallein

Päivittäistavarat ovat pääkaupunkiseudulla ¹⁾ 9 prosenttia kalliimpia kuin Väli-Suomessa. Pääkaupunkiseudun hintataso on muuhun Etelä-Suomeen verrattuna 7,6 prosenttia korkeampi. Pohjois-Suomessa asuvat maksavat päivittäistavaroistaan toiseksi eniten.

Kuluttajahintatilaston pohjalta on tehty päivittäistavaroita sisältävä ostoskori, jonka määrät on suhteutettu kuluttajahintaindeksiin painoihin. Ostoskorin loppusumma oli pääkaupunkiseudulla 386,96 ja Väli-Suomessa 355,98 markkaa. Ero on siten 30,98 markkaa. Muualla Etelä-Suomessa ostoskorin sai 27,46 markkaa halvemmalla.

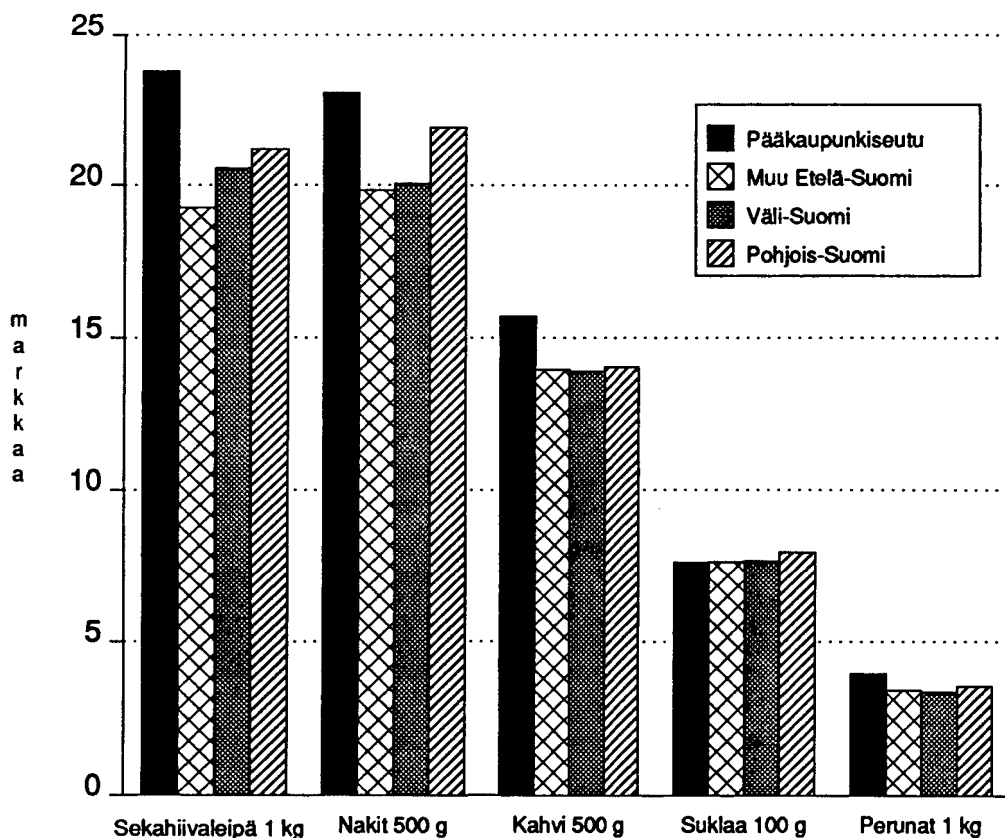
Pääkaupunkiseudulla on selvästi kalleimmat leivät. Esimerkiksi sekahiivaleipä on pääkaupunkiseudulla 23 prosenttia kalliimpaa kuin muualla Etelä-Suomessa. Ero toiseksi kalleimpaan Pohjois-Suomeen oli 12 prosenttia. Ainoastaan suklaalevy on pääkaupunkiseudulla hieman halvempi kuin muualla Suomessa. Hienosokeri on kalleinta Pohjois-Suomessa.

Jos ostoskorin tavarat olisi ostettu erikoistarjouksista olisi säästetty 54,87 markkaa verrattuna normaalihintoihin. Tarjouksista muodostuvan ostoskorin loppusumma oli 332,77 markkaa. Kuluttajahintatilastosta voi havaita, että suuret alennukset hinnoissa keskittyvät vain tietyille tuotteille. Kuluttajahintatilaston pohjalta tehdyssä ostoskorissa nakit saa 30 prosenttia halvemmalla tarjouksesta. Ranskanleivässä säästää 26 prosenttia ja suklaalevyssä 28 prosenttia. Pienimmät alennukset olivat nenäliinoilla, pesuaineilla ja kevytmaidolla.

¹⁾Kuluttajahintatilastossa käytetty aluejako on:

Pääkaupunkiseutu: Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen
 Muu Etelä-Suomi: Uudenmaan lääni (poislukien pääkaupunkiseutu), Ahvenanmaa, Hämeen, Turun ja Porin sekä Kymen läänit
 Väli-Suomi: Vaasan, Keski-Suomen, Mikkelin, Kuopion ja Pohjois-Karjalan läänit
 Pohjois-Suomi: Oulun ja Lapin läänit

Alueittaisia keskihintoja maaliskuussa 1992

Lähde: Kuluttajahintatilasto, maaliskuu ja 1. neljännes 1992

Kuorma-autoliikenteen kustannusindeksi 1990 = 100

Kuorma-autoliikenteen kustannusindeksi on uusitu. Uutena perusvuotena on nyt 1990. Painorakenteen ajanmukaistamisen lisäksi indeksiä on muutoin parannettu, mm. uutena autotyyppinä on lisätty pakettiautot.

Kuorma-autoliikenteen kustannusindeksi kuvaa ammattimaisen kuorma-autoliikenteen kustannustekijöiden hintamuutoksia. Indeksii kuvaa tavanomaisten kuorma-autojen, so. kevyiden kuorma-autojen, raskaiden kuorma-autojen, perävaunuyhdistelmien sekä uutena myös pakettiautojen kustannuskehitystä. Erityissuoritealojen ajoneuvoja ei ole indeksissä. Indeksii ei ota huomioon myöskään tuottavuuden muutoksia. Kuorma-autoliikenteen kustannusindeksi on kiinteäpainoinen kustannusindeksi, jonka perusvuosina ovat olleet 1974 ja 1985 sekä viimeisen uudistuksen jälkeen 1990.

MUUTOKSIA PAINORAKENTEESAA

Uudessa indeksissä kuljettajien palkkakustannusten osuus kokonaiskustannuksista on noussut. Kun kuljettajien palkat ja välilliset palkat vuonna 1985 olivat noin 30 prosenttia kaikista kustannuksista, oli prosenttiosuus vuonna 1990 runsaat 35 prosenttia. Muuttuvien kustannusten osuus on puolestaan pienentynyt, esimerkiksi polttoainekustannusten osuus on laskenut lähes 20 prosentista vajaan 16 prosenttiin. Kiinteissä kustannuksissa kokonaisuudessaan on tapahtunut verraten vähän muutoksia viiden vuoden aikana.

Autoryhmien väliseen painorakenteeseen vaikuttavat paitsi autotyyppien keskimääräiset kokonaiskustannukset myös autojen lukumäärä. Autoryh-

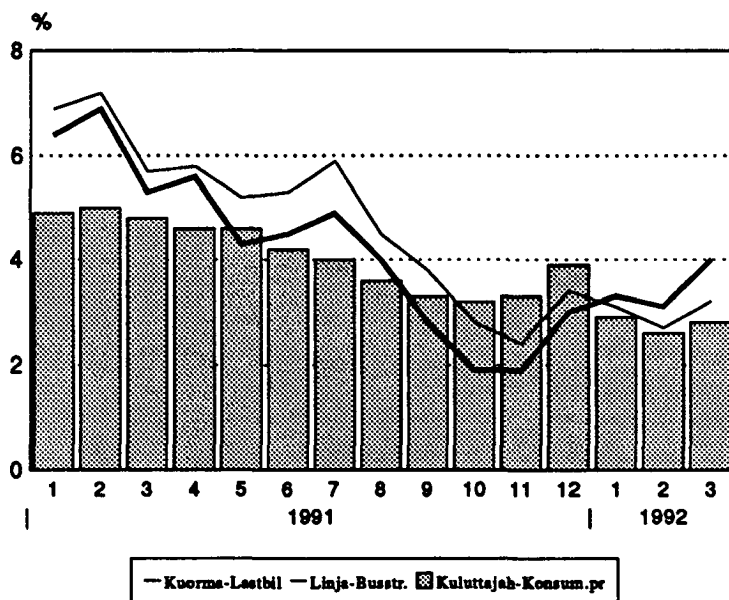
mien välisissä paino-osuuksissa onkin tapahtunut merkittävämpiä muutoksia. Perävaunuyhdistelmien osuus kokonaisindeksistä on noussut 61 prosentista 65 prosenttiin ja raskaiden kuorma-autojen osuus on puolestaan laskenut 35 prosentista 27 prosenttiin. Koska ryhmään kevyet kuorma-autot on nyt lisätty pakettiauto, on sen osuus noussut 4 prosentista 8 prosenttiin.

MUUTOKSIA TUOTANNOSSAA

Vanhaan tapaan indeksipistelukuja tuotetaan kolmelle ajoneuvoryhmälle ja koko ammattimaiselle kuorma-autoliikenteelle yhteensä. Näille ryhmille tuotetaan indeksipistelukuja myös kustannustekijöittäin eriteltynä. Aikaisemmasta poiketen indeksejä tuotetaan nyt myös kuudelle autotyyppille: pakettiautoille, kevyille, keskiraskaille ja raskaille kuorma-autoille sekä puoliperävaunu- ja täysperävaunuyhdistelmille. Vanhoja indeksejä 1974=100 ja 1985=100 jatketaan ketjuttamalla, jälkimmäistä myös autoryhmien osalta.

Tilastokeskus tekee Kuorma-autoliikenteen kustannusindeksistä kuukausittain suhteellisen laajan ns. kuukausitulosteen sekä neljännesvuosittain ilmestyvän suppeamman julkaisun. Tietopalveluohjelma on tehnyt mahdolliseksi tuottaa myös erityisindeksejä, joissa käytetään asiakkaiden antamia painoja.

Tilastokeskuksen muistiossa nro 130, Kuorma-autoliikenteen kustannusindeksi 1990=100, on selostettu enemmän indeksin laadinnan perusteita. Muistiossa on myös liitteinä vanhoja indeksisarjoja.

Hintatasoindeksejä eri maissa, tammikuu 1992

Suomi = 100

Maa	Yksityinen kulutus	Maito	Voi	Mineraali- vesi	Olut	Bensiini	Sanoma- ja aikak.lehdet
Suomi	100	100	100	100	100	100	100
Ruotsi	107	123	87	133	90	103	92
Norja	105	136	58	117	71	170	85
Tanska	98	114	74	81	44	123	91
Islanti	101	140	102	103	115	56	124
Saksa	81	82	54	38	24	88	68
Ranska	72	101	68	29	33	75	63
Italia	73	141	89	25	40	84	73
Alankomaat	75	91	61	50	31	78	58
Belgia	76	89	68	41	36	59	62
Luxemburg	69	94	64	32	30	53	57
Iso-Britannia	68	105	56	33	44	78	46
Irlanti	72	109	60	81	58	82	66
Kreikka	58	116	80	32	26	31	74
Espanja	73	115	125	46	37	36	83
Portugali	53	93	89	33	19	43	44
Itävalta	79	110	78	31	32	88	62
Sveitsi	101	160	145	42	41	113	69
Turkki	42	92	88	115	20	32	35
Australia	63	75	31	56	45	51	39
Uusi-Seelanti	54	76	22	38	41	38	29
Japani	100	197	138	118	87	234	73
Kanada	72	114	58	89	58	58	45
USA	62	80	50	65	35	60	39

Hintaindeksit on laskettu vuoden 1990 ostovoimapariteettien pohjalta korjaamalla niitä valuuttakurssien ja inflaation muutoksilla.

Ostovoimapariteettien laadinnasta on kerrottu enemmän Hinta- ja palkkatiedotteen numerossa 1/1992. Eri tuotteiden ja palvelusten hintatasoista on saatavissa lisää tietoa Arja Kinnuselta, puh. (90) 17 341.

Indeksitaulukko

	<i>IV/91</i>	<i>vuosimuutos%</i>
ANSIOTASOINDEKSI 1985=100*	159,3	4,0
Tuntipalkkaiset	160,2	3,7
Kuukausipalkkaiset	158,9	4,1
Teollisuus	157,8	3,5
Työntekijät	160,6	2,6
Toimihenkilöt	153,0	4,0
Talonrakennustyöntekijät	156,3	0,7
Tukku- ja vähittäiskauppa	165,1	3,8
Kuljetus	163,5	5,0
Rahoitus	167,5	8,8
Kunta	156,9	4,6
Tuntipalkkaiset	163,0	4,8
Kuukausipalkkaiset	156,3	4,6
Valtio	160,0	4,0
Kuukausipalkkaiset	160,3	4,0
Yksityinen sektori	159,9	3,8
Tuntipalkkaiset	160,1	3,6
Kuukausipalkkaiset	159,7	3,9
REAALIANSIOINDEKSI 1975=100	130,1	0,4
ASUNTOJEN HINTAINDEKSI 1983=100	170,7	-16,8
Pääkaupunkiseutu	157,2	-21,4
Muu Suomi	178,2	-15,0
JULKISTEN MENOJEN HINTAINDEKSI 1985=100		
Valtiontalous	138,5	3,4
Kunnallistalous	145,3	3,7
	MAALISKUU 1992	vuosimuutos%
KULUTTAJAHINTAINDEKSI 1985=100	135,4	2,8
Ravinto	120,8	1,5
Asuminen, lämpö ja valo	131,3	-1,2
Liikenne	131,2	2,3
ELINKUSTANNUSINDEKSI 1951=100	1327	2,8
RAKENNUSKUSTANNUSINDEKSI 1990=100	101,6	-0,6
Työpanokset	109,8	3,3
Tarvepanokset	96,5	-3,3
TUKKUHINTAINDEKSI 1985=100	113,3	1,4
Kotimaiset tavarat	115,5	-0,4
Tuontitavarat	108,3	6,0
VIENTIHINTAINDEKSI 1985=100	110,4	3,7
TUONTIHINTAINDEKSI 1985=100	99,2	6,4
TEOLLISUUDEN TUOTTAJAHINTAINDEKSI 1985=100	111,5	1,5
KOTIMARKKINOIDEN PERUSHINTAINDEKSI 1985=100	112,1	0,5
KUORMA-AUTOLIIKENTEEEN KUSTANNUSINDEKSI 1990=100	107,4	4,0
LINJA-AUTOLIIKENTEEEN KUSTANNUSINDEKSI 1990=100	107,2	3,2

* Ennako

PL-PB 504
00101 Helsinki-Helsingfors

Hinta- ja palkkatiedote

1992:2

SVT Suomen Virallinen Tilasto
Finlands Officiella Statistik
Official Statistics of Finland

Central Statistical
Office of Finland

**Wages and salaries
1992:20**

Tiedustelut - Förfrågningar

Palkkatilastot ja ansiotasoindeksi
Yrjö Malmström
Hintatilastot Arja Kinnunen
(90) 17 341

Julkaisujen myynti:

Försäljning:

Hinta – Pris

Tilastokeskus
PL 504
00101 Helsinki
Puh. (90) 173 41

Statistikcentralen
PB 504
00101 Helsingfors
Tel. (90) 173 41

20 mk

ISSN 0784-8374
= Palkat
ISSN 0784-8919
